

15.9.2023

Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmän kokous 15.9.2023

Aika 15.9.2023

Paikka Zoom-etäkokous

Jäsenet Kaisa Hypén (pj)
Nina Hyvönen
Heli Kautonen
Eeva Klinga-Hyöty
Matti Sarmela
Silja Saarikoski (saapui 10.37)
Anu Turunen
Miia Willman

Poissa Tommi Harju
Aija Vahtola
Kristiina Hormia-Poutanen

Asiantuntijat Lassi Lager (saapui klo 11.05)
Minna Olkinuora-Tauru
Matias Frosterus (poistui klo 11.26)
Marja-Liisa Seppälä (poistui klo 11.26)

Sihteeri Kaija Kovanen

MUISTIO

1. Kokouksen avaus, kokouksen päätösvaltaisuuden toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.31 ja totesi osallistujat. Edellisen kokouksen muistio ja tämän kokouksen esityslista hyväksyttiin.

ILMOITUSASIAT

2. Linkitetty kirjastodata -projektin tilannekatsaus

Esittely: Matias Frosterus esitteli Linkitetty kirjastodata -projektin tilannetta. Liite 1.

15.9.2023

Kesän ja alkusyksyn aikana on projektissa edetty mm. seuraavissa asioissa: RDA-BIBFRAME-mappaus on edistynyt, tietomallin versio 0.3 julkaistaan ensi kuussa, toimijakuvailun tietomalli on otettu kehitykseen ja metatietosanaston kehittämissuunnitelma julkaistiin kesäkuussa.

Keskusteltiin mm. siitä, onko kansainvälisissä yhteyksissä edistetty yhteentoimivuutta Marcin ja Bibframen välillä tällä hetkellä. Suomessa Bibframea muokataan vastaamaan RDA:n nelitasoista jakoa, mutta muualla tehty hieman eri lähestymistavalla. Muualla ei tehdä samalla tavalla yhteistyötä Bibframen ja RDA:n välillä. Epäyhteentoimivuutta ei kuitenkaan aiheudu siitä, että meillä tehdään eri tavalla.

Toimijakuvailuun liittyen keskusteltiin, miten vaikuttaa, jos toimijakuvailu laajennetaan koko KAM-sektorille. Nimitietopalvelun tietomalli tehtiin yhteistyössä koko KAM-sektorin kanssa, ja kaikissa RDA on otettu toimijakuvailun pohjaksi. Kirjaston tarvitsemat osat voidaan lohkoa tästä erikseen, mikä ei kuitenkaan hankaloita yhteentoimivuutta muiden kanssa. Todettiin, että nimitietopalvelun tietomalli kaipaa ylläpitoa uudistuvan RDA:n myötä. Lisäksi todettiin, että museot ja arkistot ovat ottaneet käyttöön RDA:n soveltaen toimijoiden kuvailussa.

Sivuttiin myös Vaasan kaupunginkirjaston siirtymistä uuteen formaattiin ja linkitettyyn dataan. Toivottiin, että tästä kuullaan jossain vaiheessa enemmän.

Esitys: Keskustellaan ja merkitään tiedoksi.

Päätös: Keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

3. Kuvailupolitiikan konkretisointi

Esittely: Marja-Liisa Seppälä esitteli kuvailupolitiikan konkretiaa. Liite 2.

Kuvailupolitiikkaa on käsitelty yleisellä tasolla myös ohjausryhmän kokouksessa 15.9.2021. Tämän kertaisessa esityksessä nostettiin esille kaksi konkreettista asiaa; kuvailun tasot ja kuvailun laatu sekä teosten ja ekspressioiden kuvailu.

Esityksessä nostettiin esille kysymys siitä, mitä mieltä ohjausryhmä on vastuunjaosta, joka on noussut keskusteluun liittyen teoksen kuvailuun MARC 21 -formaattissa. Todettiin, että työ itsessään on alatyöryhmässä vielä hyvin hajallaan. Alatyöryhmän perustaminen jo kertoo siitä, että on intoa edetä linkitettyyn dataan siirtymisen kanssa ja asiaa halutaan edistää, mikä on erittäin hyvä asia. Pitäisi kuitenkin pyrkiä hallittuun päätöksentekoon asian suhteen. Kansalliskirjaston linjauksen katsottiin olevan asian

15.9.2023

suhteen ratkaiseva. Tähän liittyy kuitenkin niin paljon asioita, että on edettävä maltilla. Tarvittaessa Nina Hyvönen tuo ryhmän asioita käsiteltäväksi ohjausryhmän kokouksiin, esimerkiksi vuoden 2024 puolella.

Toivottiin dokumentaatioita tekoälyn soveltamisesta kuvailussa. Marja-Liisa lupasi toimittaa IFLA:ssa olleet esitykset aiheesta ohjausryhmän sihteerille, joka välittää nämä eteenpäin ohjausryhmälle.

Keskustelussa nostettiin myös esille, että käytännön kuvailijan näkökulmasta teosauktoriteettien kuvailu on tullut melko pikaisesti ja tuntuu haastavalta.

Keskustelussa nousi esille myös Kansallisen audiovisuaalisen instituutin (Kavi) aineistot, joiden osalta kommentoitiin mm. , että Kavi ei ole Melinda-kirjasto, eikä sillä ole Melinda-palvelusopimusta eikä -yhteyksiä. Lisäksi Kavi omistaa itse aineistonsa eikä tietoja voi viedä Asteriin ilman keskustelua Kavin kanssa. Kavi ei myöskään voi viedä aineistoja itse Asteriin, koska sillä ei ole tarvittavia yhteyksiä. On jo aiemmin todettu, että tällä hetkellä on edettävä muiden aineistojen kanssa, ja katsottava jos asia Kavin osalta tulee ajankohtaiseksi jossain vaiheessa. Todettiin myös, että Kavin osalta sopimuksissa myös huomioitava, että Aleph-lisenssejä on hankittu vain kirjastojen käyttöön, eikä esim. arkistojen. Kyse ei siis vain Asteri-sopimuksesta, vaan myös Aleph-sopimuksesta. Lisäksi todettiin, ettei Asteri ole oma palvelunsa, vaan osa Melinda-palvelua. Jos haluaa tuottaa tietoja Asteriin, niin on tehtävä sellainen Melinda-sopimus, joka kattaa asian.

Esitys: Keskustellaan ja merkitään tiedoksi.

Päätös: Keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

4. Melindan tilannekatsaus

Esittely: Minna Olkinuora-Tauru esitteli Melindan tilannekatsauksen. Liite 3.

Keskusteltiin mm. siitä, millä aikataululla päätöksiä aputyökalujen jatkosta tehdään. Todettiin, että jo tänä syksynä on tehtävä päätöksiä. Nyt on keskitytty Muuntajan uusimiseen, ja seuraavaksi on todennäköisesti Merge vuorossa. Voi olla, että joistakin aputyökaluista joudutaan luopumaan. Vielä ei kuitenkaan pystytä sanomaan, onko tulevaisuudessa kaikille näille aputyökaluille tarvetta. Myös resurssit ja työkalujen nykyiset käyttömäärät vaikuttavat asiaan. Käyttömääriä on kartoitettu kyselyllä Melinda-kirjastojen kuvailijoille.

15.9.2023

Keskusteltiin Melindan alustanvaihdon etenemisestä. Melindan alustan uusimisen osalta ja uuden järjestelmän osalta ei vielä voida antaa tarkempia aikatauluja. Päätöstä

uudesta alustajärjestelmästä ja etenemissuunnasta ei ole toistaiseksi tehty. Todettiin, ettei vaihtoehtoja uudeksi järjestelmäksi ole kovin montaa. Resurssitarpeen arvioiminen on myös vaikeaa uuden järjestelmän käyttöönotossa varsinkin, jos jouduttaisiin muokkaamaan järjestelmää runsaasti omiin tarpeisiin. Mainittiin, että rahoitusta harkitaan haettavaksi myös EU:lta. Tavoitteena on, että seuraavan tuloskauden suunnittelussa hahmoteltaisiin tiekarttaa tarkemmin. Asiaan kytkeytyy myös Asteri, joka väistämättä uusiutuu samalla kun Melindan alustakin vaihtuu.

Alustapäätöksen aikataulua pidetään tärkeänä yleisten kirjaston metatietovision ja e-kirjastohankkeen kannalta. Aikataulujen osalta vaikuttavat monet asiat, myös rahoitus ja oikeanlainen osaaminen. Keskusteltiin myös, miten tarvittavaa osaamista voidaan hankkia.

Keskusteltiin e-kirjastohankkeen metatietoon liittyvistä ratkaisuista, jatkossa metatieto e-kirjastoon voisi tulla myös Melindasta. On odotettavissa, että korjauksia metatietoon tehdään myös e-kirjastohankkeen puitteissa, sillä laadukas ja yhdenmukainen metatieto edistää yhteentoimivuutta.

Todettiin, että olisi hyvä katsoa Quria-pilotti loppuun, ja pohditaan sitten eteenpäin. Toisaalta Vaasan kaupunginkirjasto ei ole missään vaiheessa ollut Melinda-kirjasto, joten sinänsä tilanne eri kuin Aurora-kirjastoilla, jotka ovat mukana Melindassa.

Esitys: Keskustellaan ja merkitään tiedoksi.

Päätös: Keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

PÄÄTÖSASIAT

5. Melindan ja kuvailuyhteistyön osaamistyöpajan suunnittelu

Esittely: Suunniteltiin ohjausryhmän työpajaa. Liite 4.

Keskusteltiin, siitä pitäisikö työpaja järjestään sittenkin vain etäyhteydellä hybriditilaisuuden sijaan. Asiasta esitettiin argumentteja puolesta ja vastaan. Lisäksi pohdittiin tilaisuuden aikataulua ja sitä, pitäisikö sisältöjä mahdollisesti karsia.

15.9.2023

Päätös: Työpajaa suunnitteleva työryhmä tekee seuraavassa kokouksessaan 3.10.2023 päätöksen siitä, järjestetäänkö työpaja etänä, läsnä vai hybriditilaisuutena. Palautetta ja ehdotuksia työpajan ohjelmasta voi lähettää ohjausryhmän sähköpostilistalle.

MUUT ASIAT

6. Tiedoksi: Silja Saarikoski jää pois ohjausryhmästä

Esittely: Silja Saarikoski ilmoitti jäävänsä eläkkeelle 1.10.2023 alkaen ja siten myös pois Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmästä. AMKIT-konsortio nimeää uuden jäsenen ohjausryhmään Siljan tilalle syksyn 2023 aikana.

7. Seuraava kokous

Ohjausryhmän seuraava kokous järjestetään perjantaina 15.12.2023 klo 10.30. Kokouksen aiheina ovat Melindan ja Linkitetty kirjastodata -projektin tilannekatsaukset, Melindan integraatiopolitiikka sekä työpajan purku.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.34.

LIITTEET

Liite 1. [LKD-projektin tilannekatsaus](#)

Liite 2. [Kuvailupolitiikan konkretisointi – kaksi nostoa](#)

Liite 3. [Melindan tilannekatsaus](#)

Liite 4. [Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmän työpaja: suunnittelusivu](#)